

li v redno stanje državnega proračuna in ne bi vedno mešetarili kot dosedaj z dvanaštinami.

Glede ravnovesja v proračunu pa je tudi predvsem potrebno, da se nikakor ne povečajo izdatki.

Edino vojno ministrstvo bi zamoglo zahtevati povečanje proračuna, a če bo zmanjšano število vojaštva v stalnem kadru, bo moralo tudi vojno ministrstvo svoje izdatke tako uravnati, kakor jih predvideva in dovoljuje proračun.

Ravnotežje v državnem proračunu je velevažno tudi radi dejstva, da mora začeti naša država z likvidacijo svojih dolgov in z odplačevanjem državnega dolga Narodni banki.

Finančni odbor je nadalje dognal, da so dohodki od carine, kakor jih je predvideval finančni minister, preveliki in jih je zmanjšal od prvotnih 427.310.000 na 327 milijonov dinarjev, a ažijo, odnosno dobiček pri novcih je zvišal od 810 milijonov na 1 milijardo 40 milijonov, ker je smatral, da ažijo, ki se sedaj plačuje, ni dovolj visok in ga je treba povišati, ker se blizko stvar nemu denarnemu kurzu — to je: zlatu. Dohodki od trošarine so bili od finančnega ministra predvideni na 390, a finančni odbor jih predvideva na 526 milijonov. Dohodke od davka na poslovi promet je zmanjšal odbor od 400 na 250 milijonov dinarjev, Dohodki invalidnega davka so povečani za 13.534.250 din.

3. Tekoče državne obveznosti in dolgovi.

1. Vojno ministrstvo dolguje vsega skupaj 514 mil. 653.669 din. 2. Dolgovi železniškega ministrstva znašajo 478 din. 3. Obresti za dve ameriški posojili po 25 in 15 milijonov dolarjev. Te obresti so že na dolg za dve leti in znašajo okroglo, ako računamo dolar po 60 din., 900 milijonov din. 4. Država dolguje v dolarjih «Standard Oil Kompaniji», «Wiener Bank-Verein» in kompaniji «Usokokovič-Grgin» skupno 1.488.833 dolarjev. Ako računamo dolar po 60 din., znaša zgorajni dolg 89.329.986 din. 5. Vrh tega pa so zadolžene posamezne državne ustanove v skupnem znesku za 1.301.000.000 dinarjev.

Z likvidacijo zgoraj omenjenih dolgov se mora začeti čimprej. Res je, da dolguje država ogromne svote, a moramo pri oziru na državne dolge upoštevati tudi vojnoodškodninski fond, o katerem nimamo natančnih podatkov, a da računamo na 1 milijardo dinarjev, in na razne državne tirjatve kot n. pr. državna posojila za prehrano pasivnih krajev itd., ki znašajo skupno — 187.703.956 dinarjev, 41.650.308 kron in 47.750 frankov.

Te državne tirjatve bi se morale zaračunati — likvidacijskem proračunu kot izdatki. Ostanek nepokritih dolgov bi se moral pokriti ali s posojilom ali s kakimi izvanrednimi državnimi dohodki.

Finančni odbor se je postavil ob priliki razprave o predlogu finančnega ministra glede davka na premoženje na stališče, da bi bil ta davek opravičen samo za eden veliki cilj: poprava dinarja in bi se naj uvedel radi odplačevanja državnega dolga Narodni banki. Potrošene svote, izposojene od Narodne banke, od zopetnega povratka Srbov v domovino do konca leta 1921 znašajo 4.083.940.243 din.

1. Zagrebški trg z živim blagom.

Pred dobrim mesecem so se dvignile cene živemu blagu in mesnim proizvodom v neverjetne višine. Temu brzemu porastu cene živini, ki tvori glavni prehranjevalni predmet, se imamo zahvaliti prenatrženemu izvozu žive živine v inozemstvo. Vsled našega izvoza so živinske cene tako poskočile nad pariteto svetovnih cen, da naše živinske robe sedaj ne kupujeta več Nemčija in Italija. Pri tako visokih cenah je izvoz še edino le mogoče v Avstrijo in nekaj v Čehoslovakijo. Naravno je tudi, da so izvanredno visoke živinske cene nekaj neznoznega za našo industrijo s suhim mesom in da je prišla vsled tega celotna naša suhomesna industrija v veliko opasnost. Le vzemimo kot primer, da stane 1 kg debelega svinčeta 85 K, ta cena ni niti za izvoz v Avstrijo, ker se mora računati 10 K kot odpad pri klanju, 2 K stroškov za izdelavo, 2 K carine in 1 K prevoznine, kar znaša skupno 105 K, na Dunaju pa se plača za 1 kg 3600 avstrijskih kron.

Italija se je začela ogledovati vsled pokritja svojih potreb na živem blagu po drugih tržiščih, ker jej naš živalski trg ni več prikladen radi previsokih cen. Italija je našla za se prikladen živinski trg na Danskem. Danška pošilja v Italijo prvovrstne svinje po 3,5 do 4 lire, pri tem ko stane naše blago iste kakovosti 5 lir 1 kg. Obširen izvoz rogatega blaga iz naše države je nemogoč, ker padajo živinske cene po celem svetu, samo pri nas ne. Poskušalo se je že našo živo blago izvažati v vse mogoče dežele v inozemstvu, a brez pravega uspeha, ker so cene previsoke in se še bodo dvignile.

2. Položaj na žitnem trgu.

Minuli teden se ni položaj na našem žitnem trgu spremenil prav nič. Žitni kupci se niso spuščali v kupci je večjih žitnih količin. Koncem minulega tedna so povpraševali kupci po koruzi, to pa radi tega, ker gredo stare koruzne zaloge proti koncu. Bodoča žetev obeta po naših žitorodnih krajih vsled zadnjih toplih dni vse najboljše. Seve je še vse v božjih rokah!

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Volilni zakon dela poslancem vladne večine velike skrbi. Kakor je videti, se vrši v zakonodajnem odboru ostra borba v večinskem bloku, ki je glede načrta volilnega zakona silno razdvojen. Zavlačevanje tega vprašanja je dobro znamenje, da se vladne stranke bojijo volitev.

Vlada se v glavnem bavi samo z vprašanji, tika jo čim se kraljeve ženitbe.

Ameriško posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev še do danes ni sklenjeno, ker je ameriška vlada sporočila belgrajskim oblastnikom gotove pogoje, pod katerimi se lahko dobi posojilo od ameriških kapitalistov. Ker so za Pašiča ti pogoji oster tobak, se je umaknil rajše v kopališče Ilidže pri Sarajevu. Naši ministri so glede ministrske odgovornosti precej debelo okoli. To je razvidno iz dejstva, da Pašič venomer pohaja v zdravilišča in na bolezenske dopuste.

ČEHO-SLOVAKA.

Ko je ministrski predsednik dr. Beneš dajal poročilo o svoji zunanji politiki z ozirom na razprave genovske konference, je v parlamentu strašno zahrumelo. Dr. Beneš je hotel predstaviti neko enakopravnost narodnih manjšin, — zahrumeli in protestirali so slovaški avtonomisti in Nemci, hotel je pokazati miroljubnost svoje politike in tudi dobre odnose z Rusijo, češ, da je že pripravljena trgovska pogodba z Rusijo, oglasili so se komunisti in tako se je videlo, da vladna politika ni na dobrem glasu. Opozicionaleci so očitali dr. Benešu, da je sklenil tajno pogodbo s francosko vlado, da bi Češka pomagala Franciji v slučaju pohoda proti Nemčiji z vojsko od pol milijona mož.

BOLGARIJA.

Bolgarska vlada, ki izhaja iz naroda in ne iz «porodice», kakor pri nas, je bila tako pametna, da se ni hotela zameriti 160 milijonom Rusov in je rajši zato z vso odločnostjo izgnala tistih 15.000, ki se sicer imenujejo carski Rusi, so pa po večini tuji in proti današnji veliki Rusiji nahujskani elementi. Razorožitev Wranglovcev je popolnoma izvedena, glavni zarotniki so pod ključem, večina rusko-carističnih oficirjev je pa izgnana. Postopanje Bolgarije proti Wranglovcem je odobrila mednarodna komisija in tako je carističnim zarotnikom prekrižan račun in načrt, ki bi imel tako strašne posledice za Evropo.

RUSIJA.

Rusija je sklenila z Italijo trgovsko pogodbo in dobi svobodno pristanišče v Trstu. Dogovor med Rusijo in Italijo vsebuje celo vrsto medsebojnih trgovskih in prometnih olajšav. Italija dobi v Rusiji popolno trgovsko in obrtno svobodo, ob Črnem morju pa svobodno pristanišče.

Osrednji izvrševalni odbor, ki v Rusiji odločuje v vseh državnih in političnih zadevah, je odločil, da ostane ruska vojska pri moči in stališču kot doslej, ker se v Evropi še vedno kujejo zarote in vojni naklepi proti ruskemu narodu. Francoski in maloantantni listi veliko pišejo o reorganizaciji rdeče ruske vojske. Deloma ima strah velike oči, deloma pa pariški, bukareški in tudi beograjski državniki nočejo uvideti, da je najprej na njih vrsta, odložiti orožje in potem šele Rusiji, ki se boče samo braniti.

Pred konferenco v Haagu.

Predsedništvo genovske konference je v sporazumu z nizozemsko vlado razposlalo povabila na konferenco v Haagu. Francoski listi so se v zadnjem času začeli po našati, kako se je tudi Amerika zavzela za francosko stališče, iz ameriških vladnih krogov se je pa takoj razglasilo, da ni na tem niti pičice resnice. Kako tudi, saj se je Amerika baš radi francoske politike odtujila od Evrope. Amerika zahteva od Evrope v prvi vrsti politiko miru in razorožitve, temu je pa Francija vedno in posebej še sedaj nasprotna. Nemci pravijo, da so gospodarska vprašanja, ki se bodo razmotrivala v Haagu, tako važna, ves gospodarski položaj Evrope pa tako zamotan, da svet mora odločno nastopiti proti vojni politiki.

Naša zborovanja.

V Laporju priredi Slov. ljudska stranka na Binkoštni ponedeljek, dne 5. junija po rani maši politični shod, na katerem bo poročal narodni poslanec Zebot. Vabimo somišljenike iz Laporja, Makol, Črešnjevca, Studenic, Poljčan in Sv. Jerneja, da se udeležijo tega zborovanja.

Zborovanje pri Sv. Juriju ob Ščavnici. K Sv. Juriju ob Ščavnici pride za binkoštno praznike mladino iz obraževati in starejše utrjevati prof. Vesenjaka iz Maribora. Na Binkoštno nedeljo bo gospod prof. govoril šentjurskim Orlom in Orlicam, na Binkoštni ponedeljek po rani službi božji pa bo zborovanje Kmetске zveze, na katerem bo poročal o gospodarsko političnem položaju g. Vesenjaka.

Poslanec Davorin Krajnc zboruje na binkoštni ponedeljek pri Sv. Joštu na Kozjaku.

Shod KZ v Smarju pri Jelšah. V Smarju se je vršil v nedeljo, dne 28. maja, sijajno obiskano shod Kmetске zveze. Poročala sta poslanca Davorin Krajnc in urednik Smodej. Predsedoval je naš vrli somišljenik Vrečko iz Ponikve. Poslanec Krajnc je v svojem poljudnem in vsestransko zasnovanem poročilu obrazložil ljudstvu program in sedanjo taktiko Jugoslovanskega kluba. Vse skozi stvarna kritika delovanja poslancev SKS, ki se le prevečkrat prikazujejo ljudstvu v pavovem perju, se je poslancu Krajncu imenitno posrečila in je žel za svoja lepa izvajanja navdušeno pritrjevanje ljudstva. Urednik «Slovenca», g. Smodej, je v svojem govoru povdarril, da se SLS niti za pedenji ni oddaljila od svojega programa. Realna, avtonomistična politika je za slovenski narod danes edini izhod iz težavnega položaja. Demagoški politiki, ki ustvarjajo tik pred volitvami svoje stranci, ne bodo rešili slovenskega ljudstva in njegove neodvisnosti. Republika je samo geslo, s katerim si hočejo ti ljudje pridobiti naklonjenost volilcev. Govornik je izrazil svoje upanje, da ne bo slovensko ljudstvo nikdar nasledlo lažnjivim agitatorjem v voljnih kočuhih.

SLS ne uganja take demagogije ali sleparstva. Njen program je ljudski: izenačenje davkov, pobijanje korupcije, človeško postopanje z vojaštvom, zmanjšanje vojaštva itd. Ljudstvo bo v resnici svobodnejše zadihalo šele tedaj, ko bo samo upravljalo svoje zadeve. To je naša republika! Govornik je ob tej priliki ostro zavrnil dr. Novačanove laži v «Naši vasi». Med SLS in Radičem zija v gotovih pogledih, zlasti v socialnem, velik prepad in zato se naša stranka ne more podati z njim na eno bojišče. Govornikova izvajanja so zborovalci sprejeli z velikim oduševljenjem. Ob koncu zborovanja so bile resolucije, ki jih je predlagal g. Vrečko, soglasno sprejete. Tako je končal šmarski shod z velikim uspehom. SLS je v šmarskem okraju na zmagovitem pohodu!

Tedenske novice.

Volitve se bližajo! Čez eden ali dva mesca se bodo vršile volitve poslancev v mariborsko oblastno skupščino ali takozvani slovenskoštajerski deželni zbor v Mariboru. Za mariborsko oblast bo treba 52 deželnih poslancev. Na vsakih 10.000 prebivalcev namreč pride en poslanec. Zanimivo je, da so gospodje demokrati v Ljubljani pri deželni vladi izračunali, da dobi od teh 52 mandatov naša Slovenska ljudska stranka vsaj 31 poslancev. Računali so po izidu občinskih volitev. Tako so naši nasprotniki že sami obupali, da bi še kedaj pri nas ljudstvo šlo za njimi. Naj to naše volilce še bolj okrepi v zavesti, da je treba neumorno delati na to, da se bodo naši glasovi pri vseh bodočih volitvah podvojili. To je edina rešitev iz sedanje slabega položaja, v katerega so nas zapeljali liberalci, socialni demokrati in samostojni.

Slovesnosti evharističnega kongresa v Rimu. Dne 24. maja t. l. je bil v Rimu slovesno odprt evharistični kongres. Otvoril ga je sv. Oče papež Pij XI. v krasnem govoru, ki je trajal pol ure. S krepkim glasom, ki so ga različno slišali vsi navzoči, je sv. Oče govoril o miru, ki ga svet ne more dati, ki ga pa more vrniti človeštvo le Oni, ki ga je prinesel na svet. Izmed Jugoslovancev se je kongresa udeležilo 15 Slovencev in 60 Hrvatov, nadškofa zagrebški in sarajevski, škofje senjski, šibeniški, djakovski ter križevački. Po vseh rimskih cerkvah so se vršile v nedeljo, dne 28. maja velike cerkvene slovesnosti. Za mladino je imel pontifikalno sv. mašo tržaški škof Bartolomasi. V največjem sijaju je pa bila popoldanska procesija, katere se je udeležilo nad 100.000 vernikov. Procesija je trajala celih 5 ur. Na čelu procesije je korakala mladina v belih oblekah, nadalje razna pevka društva, razne organizacije ter ogromno število duhovščine. Procesije so se tudi udeležili ministri, državni podtajnik in številni poslanci italijanske ljudske stranke. Na trgu pred Lateransko cerkvijo je tej tisočeri množici podelil papežev blagoslov kardinal Pompili.

Nova maša. Iz Zibike se nam poroča. V lanskem letu smo pri nas obhajali novo mašo, katero je daroval naš domačin č. g. Hajnšek. Tudi letos bomo obhajali slično slavnost, kajti daroval bo prvo sv. mašo v prijazni romarski cerkvi na Tinjaški gori č. g. Otmir Smole iz reda sv. Frančiška. Slavnost nove sv. maše se že vrši dne 16. julija. Dal Bog, da bi se zrahljano zdravstveno stanje novomašnikov prav kmalu zboljšalo.

Sestanek duhovnikov in voditeljev tretjega reda. Pri zadnjem sestanku na velikončno sredo je bil sklenjeno, da bo prihodnji sestanek v četrtek po Binkošti, dne 8. junija. Ker bo isti dan kraljeva poroka, mnogo gospodov zaradi šolske službe božje v Mariboru priti ne more. Zategadelj se ta sestanek preloži na nedoločen čas. Kedaj da bo, se bo v «Straži» ali «Slov. Gospodarju» naznanilo. — P. Filip Benicij, ravnatelj III. reda.

«Slovenskim vojakom se godi dobro», tako sta telefonično poročala dne 22. maja 1922 poslanca Samostojne kmetijske stranke Stefan Dobnik in Ivan Majcen demokratskemu listu «Jutru». Narodni socialist Brandner pa je napisal dolgovezen članek za list «Jugoslavijo», v katerem zanika, da bi se s slovenskimi vojniki v srbskih garnizijah slabo postopalo. Šentjurski Dobnik, dolenski Majcen in ljubljanski Brandner so potovali v Kragujevac in so tam, kakor smo izvedeli, govorili s srbskimi oficirji, kaplarji in v njihovi navzočnosti z nekaterimi vojniki. Nesramna laž je, kar poročajo ti trije sladkomilci poslanci. Res pa je, da se z našimi fanti v Kragujevcu, Nišu, Pirotu, Sarajevu, Valjevu in drugih garnizijah postopa tako, da to postopanje mnogokrat ni vredno človeka. Laž je, kar piše Stefan Dobnik in Majcen: «da so naši fantje dobro preskrbljeni in da imajo redno in zadostno hrano». Namesto, da bi se ta dva, od vlade plačana in od vojnega ministra najeta samostojneža polegnila za trpeče naše fante, si drzneta javno po listih lagati, da se našim fantom dobro godi. Nadalje piše Stefan Dobnik in Majcen, da ravnanje z vojniki odgovarja predpisom in oni sami (vojaki) so s smehom in ogorčenjem zavrnil obrekovanje, katero je prineslo klerikalno časopisje. Vojašnice so čiste, hrana enostavna, — toda tečna, vojniki tudi dobivajo zadostne porcije dobrega kruha. Tako poročajo samostojni poslanci po naročilu srbijskih oficirjev v slov. liste. Kaj pravite k temu vi, slovenski vojniki, kaj vi starši, ki dobivate žalostna poročila od svojih sinov? Vse to je dokaz, da so poslanci Samostojne kmetijske stranke res popolni izdajalci našega ljudstva! Da jih ni sram! In ti ljudje si še drznejo prihajati na shode po slovenski zemlji! Namesto, da bi pomagali poslancem Slovenske ljudske stranke braniti naše sinove in bi zahtevali red in pravico v vojaštvu, pa poročajo take laži. Slovensko ljudstvo, naženi te hinavce, od srbijskega plačane agente.